

BULETIN INFORMATIV
AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE
DIN MOLDOVA // E-NEWSLETTER | Septembrie 2025

Congresul
Autorităților Locale
din Moldova
www.calm.md

PARTENERIAT STRATEGIC: CALM ȘI ASOCIAȚIA SUEDEZĂ A APL (SALAR) ÎȘI UNESC EFORTURILE PRIN PROIECTUL „PACE LOCAL”

Chișinău, 5 septembrie 2025 — Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a semnat un Acord de cooperare cu Asociația Suedeză a Autorităților Locale și Regiunilor (SALAR) și SALAR Internațional, marcând lansarea oficială a proiectului „Administrație Publică Locală, Implicarea Cetățenească (PACE Local)”, ce va fi implementat în perioada aprilie 2025 – februarie 2029.

Acordul are drept scop consolidarea administrațiilor publice locale (APL) din Republica Moldova, prin îmbunătățirea guvernanței locale și a calității serviciilor publice oferite cetățenilor, în contextul parcursului strategic al țării către aderarea la Uniunea Europeană.

[Vezi mai mult >>>](#)

DEZVOLTARE PRIN COOPERARE – PRIMARII CARE CONSTRUIESC PUNȚI ÎNTRE COMUNITĂȚI

În noua ediție a emisiunii „La Înălțime cu CALM” descoperim ce a stat la baza amalgamării voluntare a comunelor Călinești, Chetriș și satul Hâncești.

Primara Ala Procopciuc explică cum investițiile în infrastructură și trecutul comun au convins cetățenii să susțină această transformare. Emisiunea aduce în prim-plan și cooperarea transfrontalieră dintre primăriile din R. Moldova și România, cu proiecte europene de impact, precum cel câștigat de Elena Neaga, primara comunei Bălășești, Sîngerei.

Primarii aflați la al doilea mandat, precum Renata Gabor (Iezărenii Vechi, Sîngerei), împărtășesc lecțiile învățate și subliniază importanța cofinanțării și a pregătirii tehnice a proiectelor.

De asemenea, sunt prezentate vocile noilor lideri locali – Ghenadie Tarlapan (Pârlița, Fălești) și Vitalie Gârbu (Coșcodeni, Fălești) – care vorbesc despre provocările și speranțele lor în revitalizarea satelor.

În încheiere, primarul satului Filipeni, Leova, Tudor Camerzan, împărtășește impresiile sale de la Forumul Economic din Polonia, evidențiind oportunitățile de colaborare internațională pentru dezvoltarea comunităților locale.

Emisiunea este realizată de Ana Moraru și [poate fi accesată aici >>>](#)

„ADMINISTRAȚIE LOCALĂ ECHITABILĂ: ATELIER NAȚIONAL DESPRE LEGISLAȚIA FUNCİARĂ ȘI PERSPECTIVA DE GEN”

Circa 50 de reprezentanți și reprezentante ai/ale administrației publice locale, membri ai Rețelei Profesionale a specialiștilor în domeniul reglementării proprietății funciare din cadrul CALM au participat în cadrul unui atelier de instruire privind „Legislația funciară și echitate în cadastru privind administrația publică locală: clasificarea terenurilor, evaluarea și delimitarea proprietății publice cu perspectivă de gen”.

Participantele și participanții și-au îmbunătățit cunoștințele referitor la:

- Evoluția legislației funciare și cadastrale în R. Moldova
- Clasificarea terenurilor și evaluarea bunurilor imobile
- Rolul autorităților locale și centrale în delimitarea proprietății publice
- Conflictele de delimitare și soluționarea acestora
- Utilizarea instrumentelor digitale și GIS în administrarea terenurilor

---

[Vezi mai mult >>>](#)

FEMEI CARE DAU VIAȚĂ SATELOR – ISTORII DESPRE CURAJ, VIZIUNE ȘI IMPLICARE.

În această ediție a emisiunii „La Înălțime cu CALM” descoperim șase primare care transformă satele în locuri mai sigure și mai unite. De la Zubrești la Ștefănești, Trebujeni, Ghidighici, Leușeni și Onești – fiecare voce aduce inspirație, curaj și dovada că leadershipul feminin înseamnă implicare, viziune și rezultate. Emisiunea explorează:

- Împlinirile sufletești ale primarelor cu experiență, precum Maria Manoli și Ludmila Zdraguș, care pun accent pe unitatea comunității și colaborarea internațională.
- Provocările și oportunitățile din localitățile turistice, cum este Trebujeni, administrată de Cristina Gandrabur.
- Entuziasmul și ambiția primarelor aflate la început de mandat, precum Victoria Calmîș, Rita Bran și Ana Bunescu, care investesc în infrastructură, siguranță și dezvoltare durabilă. Prin interviuri sincere și exemple concrete, emisiunea evidențiază rolul esențial al femeilor în administrația publică locală și modul în care acestea contribuie la modernizarea satelor noastre.

Emisiunea este realizată de Ana Moraru și [poate fi accesată aici >>>](#)

PROMOVAREA DREPTURILOR OMULUI LA NIVEL LOCAL - ÎN CENTRUL DISCUȚIILOR DINTRE OFICIUL AVOCATULUI POPORULUI ȘI CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei a organizat la Chișinău a doua ședință de coordonare între reprezentanții Oficiului Avocatului Poporului (OAP), ai Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) și primari. Scopul evenimentului a fost consolidarea cooperării dintre cele două instituții în domeniul promovării și protecției drepturilor omului la nivel local.

În cadrul acestei întâlniri, participanții au identificat în comun principalele priorități de colaborare:

- elaborarea politicilor publice locale din perspectiva drepturilor omului,
- sensibilizarea și consolidarea capacităților autorităților locale în domeniul drepturilor omului,
- dreptul la un mediu sigur și protecția drepturilor copiilor și ale altor grupuri vulnerabile.

[Vezi mai mult >>>](#)

LECȚIILE R. MOLDOVA ÎN LUPTA PENTRU DEMOCRAȚIE

Directorul executiv al CALM, Viorel Furdui, a vorbit în cadrul emisiunii "Триггер" de la Jurnal TV, despre rolul autorităților publice locale în lupta R.Moldova pentru apărarea democrației.

[Emisiunea poate fi vizionată aici >>>](#)

PARTENERIAT PENTRU EUROPA: ROMÂNIA ȘI FRANȚA SPRIJINĂ AUTORITĂȚILE LOCALE DIN R. MOLDOVA ÎN DRUMUL SPRE INTEGRARE

În perioada 15–16 septembrie 2025, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a participat la cea de-a VII-a ediție a Forumului de cooperare descentralizată Franța–România, desfășurat în orașul Aurillac, regiunea Cantal, Franța. Evenimentul a fost organizat cu sprijinul Ministerului Francez pentru Europa și Afaceri Externe, în parteneriat cu structurile asociative ale autorităților locale din România: Asociația Comunelor din România (ACoR); Asociația Municipiilor din România (AMR); Asociația Orașelor din România (AOR) și Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România (UNCJR).

[Vezi mai mult >>>](#)

PRIMARI DIN ROMÂNIA ȘI FRANȚA ÎȘI REAFIRMĂ SUSȚINEREA PENTRU PARCURSUL EUROPEAN AL R. MOLDOVA

În această ediție aducem în prim-plan o serie de inițiative și declarații care reflectă angajamentul profund al autorităților locale din România, R. Moldova și Franța pentru dezvoltare, cooperare și integrare europeană.

La Forumul de cooperare descentralizată Franța–România, desfășurat în regiunea Cantal, am simțit sprijinul colegilor din cele două țări pentru parcursul nostru european. De la înfrățiri între localități, până la investiții strategice și apeluri la implicare civică, în cadrul emisiunii vă prezentăm lideri locali care cred în puterea comunităților și ne explică cum s-a schimbat la față România după procesul de aderare.

Fortune Pelicano, președintele Grupului de lucru Franța-România al Asociației Franceze a Consiliului Municipalităților și Regiunilor Europene, reafirmă sprijinul Franței pentru parcursul european al Moldovei. Președintele Asociației Comunelor din România Emil Drăghici propune ca următoarea ediție a Forumului să fie găzduită la Chișinău, iar primari din România și R. Moldova vorbesc despre înfrățiri, proiecte comune și fonduri europene care transformă realitatea locală. Alți protagoniști ai emisiunii sunt: Valentin Ivan, primarul comunei Sadu, Județul Sibiu și președintele în exercițiu al Congresului Autorităților Locale din România și Republica Moldova (CALRRM); Silvia Leșan, primara de Schineni, președinta Asociației Primarilor din Soroca; Cornel Gogan, primarul orașului Videle, Județul Teleorman; Gabriel Zetea, președintele Consiliului Județean Maramureș; Vasilică Diaconu, primarul comunei Măgurele, Județul Prahova; Ioan Zav, primarul comunei Gura Râului, județul Sibiu și Neculai Moraru, primarul comunei Fălciu, județul Vaslui.

Emisiunea este realizată de Ana Moraru și [poate fi accesată aici >>>](#)

40 DE ANI DE AUTONOMIE LOCALĂ: MOLDOVA, PARTE ACTIVĂ ÎN DIALOGUL EUROPEAN

În perioada 18–19 septembrie 2025, la Strasbourg, a avut loc reuniunea anuală a Grupului de Experți Independenți privind implementarea Cartei Europene a Autonomiei Locale, organizată sub egida Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei. Evenimentul a marcat 40 de ani de la adoptarea Cartei, document fundamental pentru consolidarea autonomiei locale în Europa.

Republica Moldova a fost reprezentată de Viorel Rusu, expert al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), care a contribuit activ la dezbaterile privind provocările actuale ale democrației locale și regionale. Printre temele abordate s-au numărat întărirea statului de drept la nivel local, organizarea de alegeri libere, combaterea violenței împotriva aleșilor locali și promovarea incluziunii sociale și a demnității umane.

[Vezi mai mult >>>](#)

DELEGAȚIA CALM ÎNVAȚĂ DIN MODELUL LITUANIAN DE GUVERNARE LOCALĂ ȘI INTEGRARE EUROPEANĂ

În perioada 16–19 septembrie 2025, o delegație a Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a efectuat o vizită de studiu în Lituania, la invitația Asociației Autorităților Locale din Lituania (ALAL), în cadrul programului Parteneriatului Estic PLATFORMA, cofinanțat de Comisia Europeană.

Scopul vizitei a fost consolidarea capacităților autorităților locale din Republica Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană. Programul a oferit oportunitatea de a explora experiența Lituaniei în implementarea reformelor europene la nivel local, descentralizare, modernizarea serviciilor publice și utilizarea fondurilor UE pentru dezvoltare economică și socială.

[Vezi mai mult >>>](#)

MODELE NOI DE EVALUARE A PROPRIETĂȚILOR: ȘANSĂ PENTRU DEZVOLTAREA SATELOR ȘI ORAȘELOR ȘI CONDIȚII MAI BUNE PENTRU CETĂȚENI

La data de 25 septembrie 2025, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a participat la o ședință de lucru organizată de Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (AGCC), alături de reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat și Instituției publice „Cadastrul Bunurilor Imobile”. Tema principală a întâlnirii a fost „Informarea și notificarea populației privind rezultatele evaluării și reevaluării bunurilor imobile efectuate în scopul impozitării”.

Expertul CALM Igor Cristal a propus modificarea cadrului normativ și substituirea obligației privind notificarea individuală a deținătorilor de bunuri imobile privind valoarea estimată, cu notificarea prin avizele de plată a impozitului pe bunurile imobile, astfel încât cetățenii, în cazul dezacordului motivat, să poată contesta valorile concrete estimate în termen de 30 de zile de la data comunicării. Astfel, statul va fi scutit de cheltuirea a mai multor milioane de lei, care se estimează că vor costa notificările privind valoarea estimată, și care, în fond, fără cota concretă de impozitare aplicată de APL – nu vor avea o relevanță pentru contribuabili.

[Vezi mai mult >>>](#)

COMUNITATEA DIN PUHOI ÎȘI AJUSTEAZĂ STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ PRIN PRISMA EGALITĂȚII DE GEN

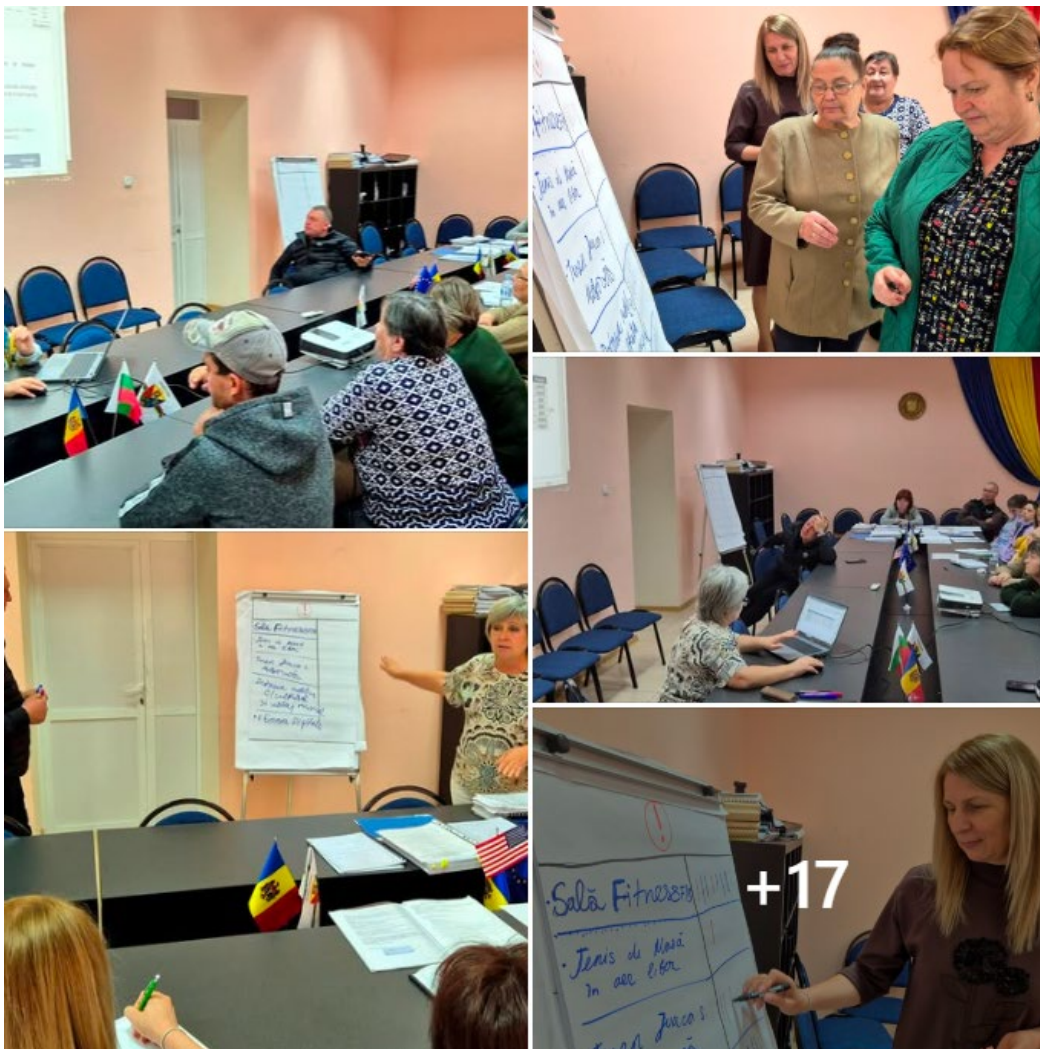

26 septembrie 2025 - Reprezentanți și reprezentante ai administrației publice locale din satul Puhoi, raionul Ialoveni, alături de reprezentanții și reprezentantele sectorului civic și instituțiilor publice din localitate, au participat la atelierul de planificare strategică, în cadrul căruia au ajustat Strategia de Dezvoltare Locală a satului la dimensiunea de egalitate de gen.

Participanții la acest atelier și-au propus ca până în anul 2030 comunitatea din care fac parte să devină mai sigură, mai prietenoasă și mai incluzivă. Atelierul a inclus și componenta de prioritizare a problemelor, două din ele fiind alese pentru a fi incluse în lista proiectelor pe termen scurt: Calea de acces spre stadion și Grup sanitar pentru fete și băieți la biblioteca publică din localitate.

*Atelierul este parte din Inițiativa „Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen”, dezvoltată în parteneriat cu Congresul Autorităților Locale din Moldova desfășurată în cadrul proiectului implementat de către **UN Women Moldova**: proiectul „Femeile pentru Pace și Prosperitate”, finanțat de Elveția **Swiss Cooperation in Moldova**.*

EGALITATEA DE GEN - PRIORITATE ÎN STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI GANGURA

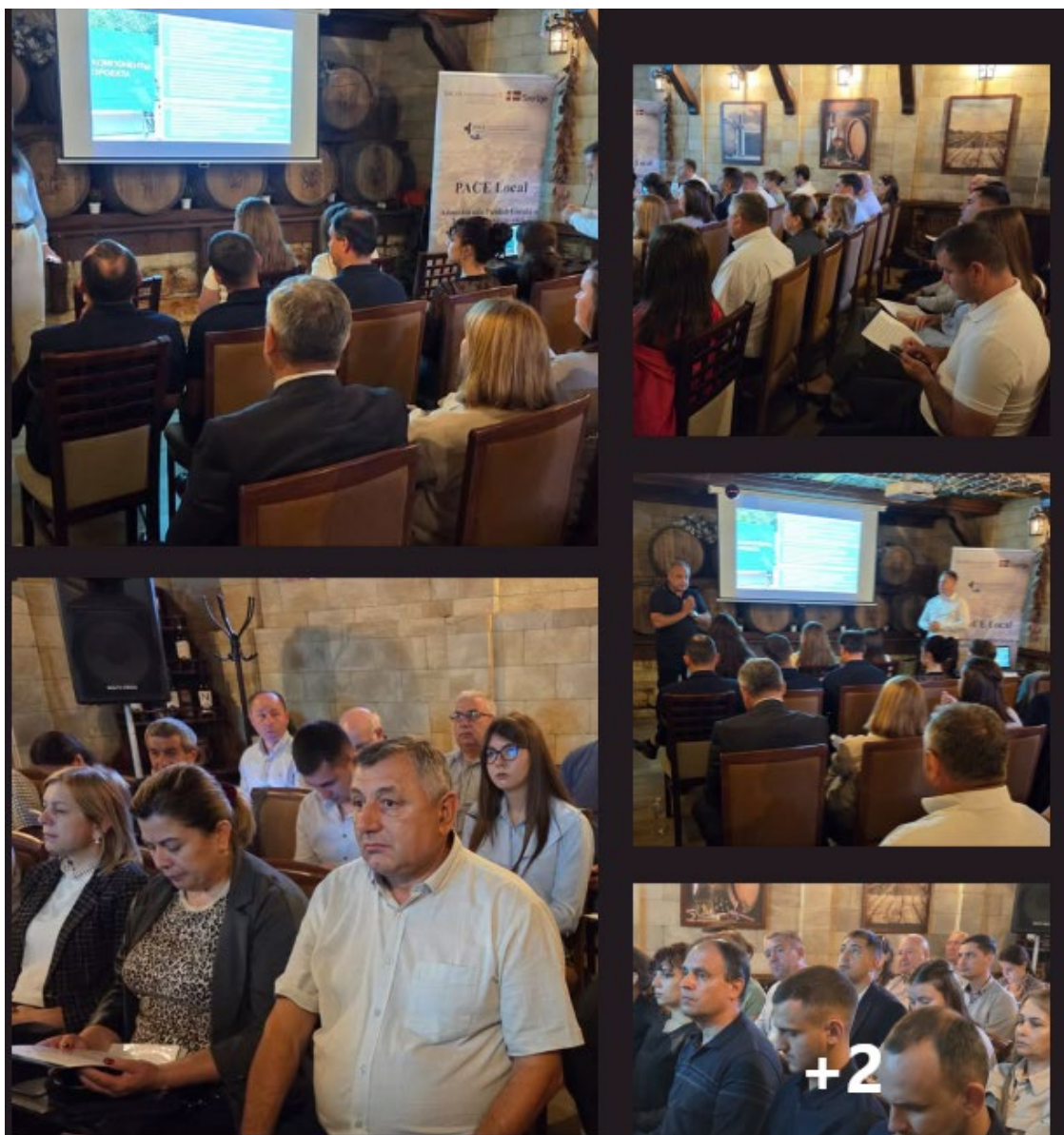

Reprezentanți și reprezentante ai administrației publice locale din comuna Gangura, raionul Ialoveni, alături de reprezentanții și reprezentantele sectorului civic și instituțiilor publice din localitate, au participat la atelierul de planificare strategică, în cadrul căruia au ajustat Strategia de Dezvoltare Locală a satului la dimensiunea de egalitate de gen.

Participanții la acest atelier și-au propus ca până în anul 2028 comunitatea din care fac parte să devină mai sigură, mai prietenoasă și mai incluzivă. Atelierul a inclus și componenta de priorizare a problemelor, trei din ele fiind alese pentru a fi incluse în lista proiectelor pe termen scurt: Crearea Sălii de Fitness, Dotarea casei de cultură cu mobilier și echipamente de sonorizare și Dotarea instituțiilor educaționale cu ecrane digitale.

*Atelierul este parte din Inițiativa „Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen”, dezvoltată în parteneriat cu Congresul Autorităților Locale din Moldova desfășurată în cadrul proiectului implementat de către **UN Women Moldova**: proiectul „Femeile pentru Pace și Prosperitate”, finanțat de Elveția **Swiss Cooperation in Moldova**.*

PROIECTUL PACE LOCAL ȘI CALM CONSOLIDEAZĂ ROLUL AUTORITĂȚILOR LOCALE ÎN INTEGRAREA EUROPEANĂ

La data de 24 septembrie, la Comrat, a avut loc ultima sesiune informativă „Europa acasă: rolul autorităților locale în integrarea europeană”, cu participarea primarilor din Găgăuzia. Această întâlnire încheie o serie amplă de 15 sesiuni desfășurate în toată țara, la care au luat parte peste 500 de primari, consilieri locali și reprezentanți ai primăriilor. Fiecare discuție a adus în prim-plan provocările, dar și soluțiile prin care administrațiile locale pot transforma procesul de integrare europeană într-un beneficiu real pentru comunități. Evenimentele au fost organizate de Proiectul moldo-suedez PACE Local, în parteneriat cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), oferind autorităților locale o platformă de dialog, schimb de experiențe și consolidare a rolului lor în dezvoltarea Moldovei europene.

ORHEI A GĂZDUIT SESIUNEA „EUROPA ACASĂ” CU PARTICIPAREA PRIMARILOR DIN RAION

19 septembrie 2025 – La Orhei a avut loc sesiunea informativă „Europa acasă: rolul autorităților locale în integrarea europeană”, cu participarea primarilor și reprezentanților administrațiilor publice locale din raion.

Evenimentul a fost organizat de Proiectul moldo-suedez PACE Local, în parteneriat cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), și a adus în prim-plan importanța administrațiilor locale în aplicarea standardelor europene și dezvoltarea comunităților.

Discuțiile au vizat provocările și oportunitățile pe care procesul de integrare europeană le aduce la nivel local, precum și rolul esențial al autorităților în a transforma acest proces într-un beneficiu real pentru cetățeni.

PLANUL DE DEZVOLTARE AL STRĂȘENIULUI, ADAPTAT PRINTR-UN PROCES PARTICIPATIV LA PRINCIPIILE EGALITĂȚII DE GEN

Administrația publică locală, consilierii, organizațiile neguvernamentale, liderii comunitari și reprezentanții grupurilor subreprezentate din Strășeni s-au reunit într-un **Atelier de Planificare Strategică**, dedicat alinierii Planului de Dezvoltare Locală la dimensiunea de egalitate de gen.

Participanții au lucrat împreună pentru a identifica provocările și soluțiile care pot contribui la construirea unei comunități moderne și incluzive. Atelierul a inclus:

- realizarea unui **SWOT participativ**, pentru a înțelege situația reală și obstacolele existente;
- stabilirea de **priorități și obiective** care pun oamenii în centrul dezvoltării;
- definirea unor **acțiuni și responsabilități clare** la nivel instituțional;
- elaborarea a **două concepte de proiect** cu focus pe egalitatea de gen, menite să aducă beneficii directe comunității.

Evenimentul a fost organizat cu sprijinul **UN Women Moldova**, **Guvernului Elveției (Swiss Cooperation in Moldova)** și al **Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM)**, parteneri care contribuie la transformarea ideilor în acțiuni concrete.

ATELIER DE PLANIFICARE STRATEGICĂ LA HÎRBOVĂȚ: COMUNITATEA ÎȘI PROPUNE SĂ DEVINĂ MAI SIGURĂ ȘI INCLUZIVĂ PÂNĂ ÎN 2030

La 18 septembrie 2025, reprezentanți și reprezentante ai administrației publice locale din satul Hîrbovăț, raionul Anenii Noi, împreună cu reprezentanți și reprezentante ai sectorului civic și ai instituțiilor publice din localitate, au participat la un atelier de planificare strategică, în cadrul căruia au ajustat Strategia de Dezvoltare Locală a satului, integrând dimensiunea egalității de gen.

Participanții la acest atelier și-au propus ca până în anul 2030 comunitatea din care fac parte să devină mai sigură, mai prietenoasă și mai incluzivă.

Atelierul este parte din Inițiativa „Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen”, dezvoltată în parteneriat cu CALM, desfășurată în cadrul proiectului implementat de către **UN Women Moldova**: proiectul „Femeile pentru Pace și Prosperitate”, finanțat de Elveția (**Swiss Cooperation in Moldova**).

Promovarea implicării femeilor în procesele decizionale, o guvernare locală incluzivă și receptivă la nevoile tuturor cetățenilor, dar și o societate în care femeile, alături de bărbați, sunt promotoare ale schimbărilor în comunitățile lor – acestea sunt obiectivele parteneriatului multianual dintre Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) și UN Women Moldova.

ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ȘI CETĂȚENII DIN SIREȚI, ÎMPREUNĂ PENTRU O DEZVOLTARE ECHITABILĂ

La Sireți a avut loc **Atelierul de Ajustare a Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică al localității la Dimensiunea de Gen**.

Evenimentul a reunit administrația publică locală, consilieri, reprezentanți ai societății civile și ai instituțiilor din localitate, care au lucrat împreună pentru a integra principiile egalității de gen în documentele strategice de dezvoltare ale satului.

Atelierul a avut drept obiectiv consolidarea unei viziuni comune asupra dezvoltării comunității, astfel încât aceasta să devină mai sigură, mai incluzivă și mai receptivă la nevoile tuturor cetățenilor.

Activitatea face parte din **Inițiativa „Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen”**, dezvoltată în parteneriat cu **Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)** și desfășurată în cadrul proiectului **„Femeile pentru Pace și Prosperitate”**, implementat de către **UN Women Moldova** și finanțat de **Elveția (Swiss Cooperation in Moldova)**

SOROCA ÎȘI ALINIAZĂ PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE LA DIMENSIUNEA DE GEN

Pe data de **16 septembrie 2025**, la Soroca a avut loc **Atelierul de Ajustare a Planului Strategic de Dezvoltare Socio-Economică la Dimensiunea de Gen**.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai administrației publice locale, consilieri, societatea civilă și lideri comunitari, care au discutat despre cum pot fi integrate principiile egalității de gen în documentele strategice ale municipiului.

Atelierul face parte din Inițiativa **„Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen”**, dezvoltată în parteneriat cu **Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**, în cadrul proiectului **„Femeile pentru Pace și Prosperitate”**, implementat de **UN Women Moldova** și finanțat de **Elveția (Swiss Cooperation in Moldova)**.

Prin această inițiativă, municipiul Soroca face un pas important spre dezvoltarea unei comunități moderne, incluzive și echitabile, în care vocea tuturor cetățenilor este auzită și valorificată.

COLIBAȘI INTEGREAȚĂ PERSPECTIVA DE GEN ÎN STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

La **11 septembrie 2025**, în satul Colibași, raionul Cahul, s-a desfășurat un **atelier de planificare strategică** care a reunit administrația publică locală și reprezentanți ai societății civile.

Pe durata discuțiilor, participanții au analizat prioritățile de dezvoltare ale localității și au decis **adaptarea Strategiei de Dezvoltare Locală pentru a reflecta principiile egalității de gen**, creând premise pentru o comunitate mai echitabilă și mai incluzivă.

Un obiectiv major stabilit în cadrul atelierului este ca, până în **2030**, Colibași să devină o comunitate sigură, prietenoasă și receptivă la nevoile tuturor locuitorilor.

Activitatea face parte din Inițiativa „**Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen**”, implementată de **UN Women Moldova** în parteneriat cu **Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)** și cu sprijinul financiar al **Guvernului Elveției (Swiss Cooperation in Moldova)**, în cadrul proiectului „**Femeile pentru Pace și Prosperitate**”.

Prin această colaborare, Colibași demonstrează că dezvoltarea locală poate fi accelerată atunci când perspectivele tuturor cetățenilor sunt luate în considerare.

„EUROPA ACASĂ” A AJUNS LA OCNIȚA: AUTORITĂȚILE LOCALE DISCUTĂ ROLUL LOR ÎN INTEGRAREA EUROPEANĂ

La Ocnița a avut loc o nouă sesiune din seria „Europa acasă”, care a reunit primarii din raioanele **Ocnița și Dondușeni**. Evenimentul a pus în prim-plan rolul esențial al administrației publice locale în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova.

Primarii au subliniat că autoritățile locale reprezintă **puntea de legătură dintre politicile europene și viața de zi cu zi a cetățenilor**, prin servicii publice mai eficiente și proiecte de dezvoltare comunitară. Totodată, discuțiile au evidențiat importanța **implicării active a cetățenilor**, fără de care reformele europene nu pot deveni realitate.

Sesiunea a fost organizată de **Proiectul moldo-suedez PACE Local**, în parteneriat cu **Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**, oferind un cadru de dialog și schimb de experiență între autoritățile locale

GUVERNARE LOCALĂ SENSIBILĂ LA GEN: UN NOU PAS LA NISPORENI

La Nisporeni a avut loc un **atelier de planificare strategică** dedicat ajustării Planului Strategic de Dezvoltare al Unității Administrativ-Teritoriale la **dimensiunea de gen**.

Atelierul a reunit reprezentanți ai administrației publice locale, ai sectorului civic și alți actori comunitari, care au discutat despre modalitățile prin care principiile egalității de gen pot fi integrate în procesul de dezvoltare locală. Scopul este de a construi o comunitate mai **echitabilă, incluzivă și receptivă la nevoile tuturor cetățenilor**.

Evenimentul se înscrie în cadrul Inițiativei „**Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen**”, dezvoltată în parteneriat cu **Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)**, ca parte a proiectului „**Femeile pentru Pace și Prosperitate**”, implementat de **UN Women Moldova** și finanțat de **Guvernul Elveției (Swiss Cooperation in Moldova)**.

PRIMA OFERTĂ PUBLICĂ DE OBLIGAȚIUNI LANSATĂ DE O COMUNĂ DIN R. MOLDOVA. SIREȚI STRÂNGE TREI MILIOANE DE LEI PENTRU MODERNIZAREA DRUMURILOR

Comuna Sireți, raionul Strășeni, a devenit prima localitate rurală din R. Moldova care lansează o ofertă publică de obligațiuni municipale. Prin această inițiativă, autoritățile locale intenționează să atragă trei milioane de lei pentru reconstrucția și modernizarea a 14 străzi din localitate, cu o lungime totală de peste trei kilometri.

Potrivit autorităților locale, oferta publică este structurată în două tranșe egale: una de 1,5 milioane de lei cu maturitate de doi ani și o rată a dobânzii fixă de 8,75% anual, și alta tot de 1,5 milioane de lei, dar cu maturitate de trei ani și dobândă fixă de 9% anual. Subscrierea este deschisă atât pentru persoanele fizice, cât și pentru cele juridice.

[Vezi mai mult >>>](#)

COMUNA SECĂRENI BENEFICIAZĂ DE ILUMINAT PUBLIC SOLAR ȘI AMENAJĂRI PIETONALE

În comuna Secăreni, raionul Hîncești, sunt implementate două proiecte care aduc condiții mai bune de trai pentru cei peste 1500 de oameni.

Prin Programul Național „Satul European”, ediția II, în localitate este aproape de finalizare instalarea sistemului de iluminat public alimentat cu energie solară, pe drumul care leagă satele Cornești, Secăreni și Secărenii Noi. Oamenii circulă acum mai în siguranță, mai ales copiii și sătenii care se întorc seara de la muncă. În același timp, primăria economisește resurse pe care le poate direcționa către alte nevoi ale localității.

Al doilea proiect, finanțat prin Programul „Europa este aproape”, transformă centrul satului Cornești. Aici au loc lucrări de amenajare a platformei pietonale de acces către Căminul cultural și biblioteca din sat. Sătenii se vor bucura în curând de un spațiu modern și mult mai confortabil pentru organizarea manifestărilor culturale în aer liber.

[Vezi mai mult >>>](#)

ȚÎNȚĂRENI – PRIMA LOCALITATE DIN AFARA CHIȘINĂULUI CU COLECTARE SEPARATĂ A DEȘEURILOR

La data de 23 septembrie, în satul Țînțăreni, Anenii Noi, a fost lansat oficial sistemul de colectare separată a deșeurilor reciclabile. Pentru prima dată, autospecialele Î.M. Regia „Autosalubritate” au ridicat containerele verzi, destinate plasticului, metalului, hârtiei, cartonului, dozelor de aluminiu, sticlei și altor materiale care pot fi valorificate.

Proiectul este realizat în comun de Primăria Municipiului Chișinău, Î.M. Regia „Autosalubritate” și Primăria comunei Țînțăreni, în baza unui contract de societate civilă. Scopul principal este reducerea volumului deșeurilor depozitate și promovarea reciclării direct din gospodărie.

Pentru a sprijini locuitorii în procesul de sortare, fiecare gospodărie a primit câte două containere de 240 de litri: unul negru pentru deșeurile menajere și unul verde pentru deșeurile reciclabile. Acestea au fost achiziționate de Primăria Municipiului Chișinău și de Regia „Autosalubritate”. În total, au fost distribuite 2.922 de containere, iar oamenii au primit și pliante cu instrucțiuni despre modul corect de sortare și despre programul de colectare.

[Vezi mai mult >>>](#)

**15 MII DE SETURI DE RECHIZITE ȘCOLARE PENTRU COPIII DIN GRĂDINIȚELE ȘI ȘCOLILE DIN
REPUBLICA MOLDOVA, OFERITE DE GUVERNUL ROMÂNIEI**

15.000 de seturi de rechizite școlare, oferite de Guvernul României, au fost distribuite copiilor din mai multe grădinițe și instituții de învățământ din întreaga țară. Din acest lot, 5.000 de seturi au ajuns la copiii din grădinițe, iar câte 5.000 de seturi au fost repartizate elevilor din ciclul primar și gimnazial, respectiv. Donația este oferită de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM) din România, în cadrul Proiectului „Cutia Școlarului”, ajuns la cea de-a treia ediție.

Anul trecut, circa 20.000 de copii au beneficiat de rechizite școlare prin acest proiect, iar în anul 2023 – 10.000 de copii.

[Vezi mai mult >>>](#)

OFICIUL MEDICULUI DE FAMILIE SCĂIENI, RENOVAT CU SPRIJINUL CNAM

Clădirea Oficiului Medicului de Familie Scăieni din subordinea Centrului de Sănătate Țaul a fost renovată în cadrul unui proiect investițional finanțat din fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină (CNAM).

Potrivit unui comunicat, proiectul a constat în demontarea și aplicarea placajelor din faianță, grunduirea și tencuirea pereților și tavanelor, schimbarea pardoselilor, lucrări la sistemul de canalizare și instalarea obiectelor sanitare, precum și achiziționarea și montarea unui cazan pe combustibil solid, cu modificarea sistemului de încălzire.

[Vezi mai mult >>>](#)

TEREN DE MINIFOTBAL MODERN LA ONEȘTI

Locuitorii satului Onești, raionul Hîncești, beneficiază în prezent de o infrastructură sportivă modernă, datorită unui proiect implementat prin **Programul Național „Satul European”, ediția a II-a.**

În cadrul acestui proiect, a fost construit și amenajat un teren de minifotbal cu iarbă artificială, dotat cu echipamente sportive moderne. Dacă în trecut, la marginea satului exista doar un teren improvizat, fără condiții adecvate pentru desfășurarea activităților sportive, acum comunitatea dispune de un stadion sigur și funcțional, care corespunde standardelor necesare pentru practicarea sportului.

Valoarea totală a investiției depășește **924.000 de lei**, resursele fiind alocate de Guvernul Republicii Moldova prin intermediul Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL).

[Vezi mai mult >>>](#)

EU4MOLDOVA: EDINEȚ VA BENEFICIA DE O STAȚIE MODERNĂ DE TRATARE A APEI

 EU4MOLDOVA
COMUNITĂȚI LOCALE

**Stația de Tratare a Apei
din Edineț construită
de la zero**

Proiect în valoare de
5,8 milioane euro

Circa **28 000 de locuitori**
din municipiul Edineț și
orașul Cupcini vor beneficia
de acces la apă potabilă

mun. Edineț

or. Cupcini

Construcția Stației de Tratare a Apei din Edineț reprezintă proiectul emblematic al programului EU4Moldova: Comunități Locale. Cu o investiție de aproximativ 5,8 milioane de euro, proiectul va asigura furnizarea apei potabile de calitate, conform standardelor naționale și europene.

Proiectul cuprinde un șir de investiții:

- Construcția Stației de Tratare a Apei
- Reabilitarea a trei stații de pompare a apei, astfel asigurând debitul necesar de apă raportat la necesitățile locuitorilor.
- Renovarea unui rezervor de apă care va permite stocarea apei potabile, evitând crizele și lipsa alimentării cu apă pe termen mediu și lung.
- Construcția și instalarea unei noi prize pentru captarea apei, garantând fluxul necesar de consum zilnic.

[Vezi mai mult >>>](#)

COMUNA PERVOMAIISC A FINALIZAT CONSTRUCȚIA A TREI CENTRALE FOTOVOLTAICE

Comuna Pervomaisc, raionul Căușeni, a finalizat construcția a trei centrale fotovoltaice, care vor asigura alimentarea cu energie verde a fântânilor arteziene și accesul continuu la apă pentru întreaga comunitate. Proiectul „Alimentarea cu energie electrică din surse regenerabile a fântânilor arteziene din satele Constantinovca și Pervomaisc”, a fost implementat în cadrul celei de-a doua ediții a Programului Național „**Satul European**” și marchează un pas concret spre independența energetică locală.

Potrivit ONDRL, lucrările s-au desfășurat în perioada aprilie – septembrie și au constat în instalarea a 84 de panouri solare, integrate în trei sisteme fotovoltaice, fiecare având o capacitate de 12,6 kW. Acestea vor furniza energie regenerabilă pentru fântânile arteziene din satele Pervomaisc și Constantinovca, care asigură alimentarea cu apă a populației, a instituțiilor publice, precum și a agenților economici din comună.

[Vezi mai mult >>>](#)

15 ANI

DE UNITATE ȘI SOLIDARITATE

Pentru o descentralizare și
autonomie locală reală,
colectivități locale dezvoltate și o
Moldova Europeană!

Pentru informații și consultanță vă puteți adresa la nr.Tel. (022) 22-35-09,
fax (022) 22-35-29, info@calm.md, str. Columna 106A, Chisinau,
Republica Moldova (secretariat)

www.calm.md